

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการรักษาความปลอดภัย ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล¹

วีรภัทร แก้วใส²

องค์กรตุลาการเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจในการพิพากษาและตัดสินคดี มีภารกิจหลักในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้พิพากษาของศาลยุติธรรมจึงเป็นหลักประกันสำคัญที่จะดำรงไว้ซึ่งการพิจารณาตัดสินคดีโดยปราศจากอคติทั้งปวง รวมทั้งการคุกคามต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีระบบการรักษาความปลอดภัยให้กับผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยบริเวณศาลให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ³ จากสถานการณ์อันอาจกระทบต่อการทำหน้าที่ของผู้พิพากษาในการอำนวยความยุติธรรม และมีกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลหลบหนี รวมทั้งมีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ซึ่งถูกออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่สามารถจับกุมได้ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีล่าช้า อาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษ สถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากการที่ไม่มีบุคลากรของศาลที่มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อย รักษาความปลอดภัยข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากร ทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ของศาลยุติธรรม ตลอดจนอำนาจการสนับสนุนและเสริมสร้างประสิทธิภาพการจับกุมผู้ต้องหาจำเลยหรือบุคคลเหล่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินคดีของศาลเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สมควรกำหนดให้มีเจ้าพนักงานตำรวจศาลทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย รักษาความปลอดภัยข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากร ทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ของศาลยุติธรรม และดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจับกุมผู้ต้องหาและจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราว หรือผู้ที่ศาลได้ออกหมายจับแล้วจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยในมาตรา 10 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาจึงมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางอาญาตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล คือ พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการรักษาความปลอดภัยของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคงและคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิจิตอนันต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรัสเกียรติ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ หนังสือพิมพ์แนวหน้าออนไลน์, ตำรวจศาล, หนังสือพิมพ์แนวหน้า 30 สิงหาคม 2561 [Online], Available URL:<https://www.naewna.com/politic/columnist/36821>, 2020 (มิถุนายน, 1).

ความอาญา ประมวลกฎหมายอาญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2550 และกฎหมายเกี่ยวกับใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลของ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลียและกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีปัญหาเกี่ยวกับการนำกฎหมายดังกล่าวไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจค้นยานพาหนะในบริเวณศาล

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการค้นยานพาหนะไว้ โดยเฉพาะการใช้อำนาจศาลจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 -94 มาบังคับใช้กับการค้นยานพาหนะในบริเวณศาลซึ่งการใช้อำนาจตรวจค้นนั้นจะต้องใช้หมายค้นหรือไม่จะต้องพิจารณาว่าเป็นการค้นในที่สาธารณะสถานหรือเป็นการค้นในที่รโหฐาน ซึ่งการค้นยานพาหนะของเจ้าพนักงานที่ผ่านๆมานั้น ถือว่าการค้นยานพาหนะเป็นการค้นในที่สาธารณะสถานจึงทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ซึ่งมีการตีความออกเป็นสองแนวทาง แนวทางแรกเห็นว่ายานพาหนะส่วนบุคคลนั้นเป็นที่รโหฐาน โดยเจ้าของยานพาหนะนั้นต้องการความเป็นส่วนตัว ส่วนแนวทางที่สองนั้นเห็นว่ายานพาหนะนั้น เป็นเสมือนสิ่งของที่บุคคลนั้นไปนำพาไป ดังนั้น การค้นจึงเสมือนการค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะ เมื่อไม่มีบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องของการค้นยานพาหนะที่ชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การใช้อำนาจค้นยานพาหนะของเจ้าหน้าที่ในปัจจุบันก็โดยอาศัยใช้ความยินยอมจากประชาชนผู้ใช้นยานพาหนะ⁴ เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (3) คำว่า“สาธารณะสถาน” หมายความว่า สถานที่ใด ๆซึ่งประชาชนมีความชอบธรรมจะเข้าไปได้ ตามหลักการตีความกฎหมายอาญาซึ่งต้องตีความอย่างเคร่งครัดแล้ว โดยสภาพของรถยนต์นั้นไม่ได้มีลักษณะที่บุคคลทั่วไปมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ มีการรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงด้วยกุญแจหรือระบบกันขโมยจึงเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลที่เจ้าของรถ จึงมีลักษณะเป็นที่รโหฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยวางหลักในการพิจารณาเอาไว้ว่า สถานที่ใดจะเป็นสาธารณะสถานหรือไม่ ไม่ต้องคำนึงว่าสถานที่นั้นจะเป็นสถานที่ผิดกฎหมายหรือไม่ เพียงแต่พิจารณาว่าสถานที่นั้นประชาชนทั่วไปมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้หรือไม่ และต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายๆไป ถ้าประชาชนมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปได้ สถานที่นั้นก็จะเป็สาธารณะสถาน ไม่ใช่ที่รโหฐาน⁵ ซึ่งการตรวจค้นในบริเวณศาลนั้นเป็นไปเพื่อป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นในบริเวณศาล และรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลนั้นสำคัญ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ซึ่งเมื่อนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องอำนาจค้นมาใช้กับกรณีการค้นยานพาหนะส่วนบุคคลในบริเวณศาลของเจ้าพนักงานตำรวจศาลแล้วย่อมก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความชอบด้วยกฎหมายว่าต้องใช้หมายค้นหรือไม่ ด้วยความจำเป็นของเจ้าพนักงานตำรวจศาลให้การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลเป็นไปอย่างเรียบร้อยประกอบกับการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับกับกรณีนี้

⁴⁴ เสรี เดียมวงศ์, “อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการตรวจค้นยานพาหนะส่วนบุคคล,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555), หน้า 97.

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 883/2520 (ป)

ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติจึงควรกำหนดอำนาจที่ชัดเจนเพื่อรับรองสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶ให้แก่เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจกันในบริเวณศาลโดยไม่จำเป็นต้องมีการขออนุญาตอื่น เมื่อศึกษากฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เครื่องรัฐออสเตรเลีย พระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 มาตรา 10 ได้มีบทบัญญัติเฉพาะที่เกี่ยวกับอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเอาไว้ สามารถใช้อำนาจตรวจค้นยานพาหนะส่วนบุคคลซึ่งเป็นวัตถุที่มากับตัวบุคคลหรือตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ที่มากับตัวบุคคลได้โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นจะมีสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาจากการกระทำความผิดหรือไม่ หากบุคคลนั้นเข้ามาในบริเวณศาลโดยนำวัตถุต้องห้ามหรือสิ่งของที่เป็นอุปกรณ์อันตรายเข้ามา ก็เพียงพอที่จะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถใช้อำนาจค้นเพื่อตรวจสอบวัตถุใด ๆ ที่นำเข้ามาในบริเวณศาล⁷ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยได้แล้ว

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการเรียกให้นำทรัพย์สินมาไว้ในครอบครอง

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจเรียกให้นำทรัพย์สินมาครอบครองไว้หรือยึดทรัพย์สิน จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 31 -38 เรื่อง การริบทรัพย์สินซึ่งเป็นอำนาจศาลโดยทรัพย์สินนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด หรือ ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด โดยศาลสามารถที่จะพิพากษาให้ทรัพย์สินที่รับนั้นตกเป็นของแผ่นดินหรือให้ทำลายทรัพย์สินนั้นเสียก็ได้ การริบทรัพย์สินจึงเป็นโทษทางอาญาชนิดหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 เมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินแล้ว เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงและไม่ได้รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินโดยจะต้องเสนอคำร้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินแล้วจะเห็นได้ว่า การริบทรัพย์สินตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญามีลักษณะเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดและต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวทรัพย์สินกับการกระทำความผิดด้วย หากเป็นเพียงการริบหรือยึดวัตถุต้องสงสัยเอามาเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยเพียงชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วการออกคำสั่งริบทรัพย์สินต้องกระทำโดยศาลเท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะนำประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้โดยอนุโลมได้อย่างเหมาะสมกับกรณีนี้ หรือหากจะมีการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องริบทรัพย์สินกับกรณีนี้ย่อมก่อให้เกิดขั้นตอนการพิจารณาในศาลขอคืนของกลางโดยไม่จำเป็น หากเจ้าพนักงานตำรวจศาลใช้อำนาจในเรื่องนี้โดยอนุโลมเอาริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ ย่อมเป็นเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายอย่างผิดวัตถุประสงค์ ขัดแย้งกับหลักความชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของรัฐ

⁶ จิรนิติ หะวานนท์, คำอธิบายวิชากฎหมายปกครอง (ภาคทั่วไป), พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2549), หน้า 56.

⁷ ธงฉาน ต้นบุญเจริญ, “บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของศาล,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 90.

นิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลียพระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 มาตรา 11 -12 มีบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถที่จะออกคำสั่งให้บุคคลใด ๆ ฝากตัวใด ๆ ทั้งหมด หรือบางส่วน หรือวัตถุที่เชื่อว่าเป็นวัตถุอันตรายหรือวัตถุต้องห้าม รวมทั้งวัตถุที่ใช้ซ่อนอาวุธวัตถุอันตราย โดยที่ไม่ต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่งที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด หรือ ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิดก็สามารถที่จะใช้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา หรือไม่ นอกจากนั้นยังมีการกำหนดขั้นตอนในการขอคืนทรัพย์สินที่ชัดเจน โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถใช้ดุลพินิจคืนทรัพย์สินนั้นได้ด้วยตนเองหากตรวจสอบแล้วว่าเป็นทรัพย์สินที่นำมาศาลเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานเท่านั้น หรือหากไม่แน่ใจก็สามารถส่งให้กับสถานีตำรวจท้องที่และให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินไปดำเนินการขอคืนได้เอง นอกจากนั้นยังกำหนดอำนาจให้แก่ตำรวจและศาลในการคืนทรัพย์สิน ทรัพย์สินหรือทำลายทรัพย์สินนั้นได้อย่างเป็นขั้นตอน⁸ ซึ่งการมีบทบัญญัติที่ชัดเจนนี้เอง ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในศาลสามารถบรรลุผลได้จริงเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาการตีความคำว่า “ในบริเวณศาล”

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ในมาตรา 5 (1) – (2) “ในบริเวณศาล” จากการศึกษาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 31 (1) ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในส่วนที่เกี่ยวกับคำว่า “บริเวณศาล” นั้น ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาไม่ได้ใช้หลักการตีความอย่างเคร่งครัดตามที่ควรจะเป็น แต่กลับมีการตีความขยายคำว่า “บริเวณศาล” ให้กว้างออกไปเกินกว่าอาณาเขตที่ทำการของศาลและหมายรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เกิดขึ้นนอกอาณาเขตที่ทำการศาล แต่หมายผลที่เกิดขึ้นจึงมุ่งหมายให้มีผลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ถือได้ว่าเป็นการประพฤติดนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล ซึ่งจากการศึกษาร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ปรากฏในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ..... ได้มีการแก้ไขบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ..... มาตรา 5 (1) – (2) มีการตัดคำว่า “อาคารสถานที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม” ในตอนท้ายออกไป ย่อมแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายว่าต้องให้มีการตีความบทบัญญัติดังกล่าวให้กว้างกว่าอาณาเขตที่ทำการของศาลหรือสถานที่ทำการของสำนักงานศาลยุติธรรมเช่นเดียวกับแนวทางการตีความของศาลฎีกา ดังนั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่โดยตรงในการปกป้องและรักษาความปลอดภัยให้กับผู้พิพากษาและกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปอย่างชอบธรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศาลสามารถใช้อำนาจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับผู้พิพากษาและบุคคลในกระบวนการยุติธรรมและการกระทำผิดที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมได้อย่างครอบคลุม จึงควรตีความคำว่า “ในบริเวณศาล” ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2) ไปในแนวทางเดียวกับกับคำว่า “ใน

⁸ ชงฉาน ต้นบุญเจริญ, เรื่องเดียวกัน, 92.

บริเวณศาล”ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 31 (1) ส่วนพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (2) ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาลนั้น หากตีความในลักษณะเดียวกับกับมาตรา 5 (2) แล้วจะทำให้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจศาลไม่ชัดเจนก็จะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่มีขอบอำนาจที่ชัดเจนสามารถใช้อำนาจได้ทุกพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรตามดุลพินิจของตนและอาจใช้อำนาจเข้าซ้อนทับกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น จึงควรตีความโดยใช้หลักอาณาเขตที่ทำการของศาล อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานจริงบางครั้งศาลก็มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาออกสถานที่ที่ทำการของศาลเช่นการเดินทางเผชิญสืบ ซึ่งอาจทำให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถใช้อำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยนอกที่ทำการศาล ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก จึงควรตีความตามหลักอาณาเขตที่ตั้งและที่ทำการของศาลนั้นและสถานที่ที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับกฎหมายของรัฐบาลนิวเซาท์เวลส์ เครือรัฐออสเตรเลีย พระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 ได้มีบทบัญญัติให้คำจำกัด เอาไว้ว่า “สถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล ” หมายถึง สถานที่หรือสถานที่ที่ศาลจัดขึ้นหรือที่ใช้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศาลด้วย⁹

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล สามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจค้นยานพาหนะในบริเวณศาล ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติ กำหนดอำนาจค้นยานพาหนะไว้โดยเฉพาะไม่นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาใช้บังคับกับกรณีการค้นยานพาหนะในบริเวณศาล เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจตามกฎหมายในการหยุดยั้งยานพาหนะที่เข้ามาในศาลและทำการตรวจค้นยานพาหนะที่เข้ามาในบริเวณศาล รวมทั้ง ทำการตรวจสอบวัตถุใด ๆ ที่เจ้าพนักงานตำรวจศาลได้ตรวจพบหรือเห็นอยู่ที่ตัวบุคคลหรือมากับตัวบุคคล ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลมีเหตุอันควรสงสัยว่าวัตถุนั้นเป็นวัตถุต้องห้ามหรือมีอุปกรณ์ต้องห้าม

2. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียกให้นำทรัพย์สินมาไว้ในครอบครอง ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติ ในเรื่องของอำนาจในการเรียกให้มีการขออนำทรัพย์สินหรือทรัพย์สินหรือวัตถุอื่น ๆ มาเก็บไว้ในที่ปลอดภัยและอำนาจในการยึดวัตถุต้องห้ามและวัตถุอื่น ๆ ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยเจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถให้บุคคลใด ๆ ฝากวัตถุใด ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน หรือวัตถุที่เชื่อว่าเป็นวัตถุอันตรายหรือวัตถุต้องห้าม รวมทั้งวัตถุที่ใช้ซ่อนอำพรางวัตถุอันตราย หากบุคคลนั้นปฏิเสธไม่ปฏิบัติตามสามารถออกคำสั่งให้ออกจากบริเวณศาลได้ส่วน วัตถุใด ๆ ที่เจ้าพนักงานเชื่อว่า เป็นวัตถุอันตรายหรือวัตถุต้องห้าม รวมทั้งอุปกรณ์บันทึกต่าง ๆ เจ้าพนักงานสามารถยึดได้ และเจ้า

⁹ NSW legislation, **Court Security Act 2005** [Online], Available URL:

<https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/2005/1/full>, 2020 (July, 17).

พนักงานสามารถคืนให้กับบุคคลนั้นเองเมื่อตรวจสอบเสร็จแล้วพบว่าเป็นสิ่งที่ใช้เป็นพยานหลักฐานหรือจะนำส่งมอบให้แก่กองบัญชาการตำรวจท้องถิ่นนั้น หากไม่แน่ใจซึ่งเมื่อกองบัญชาการตำรวจท้องถิ่นนั้นได้ทำการตรวจสอบแล้วอาจคืนให้แก่เจ้าของทรัพย์สินออกคำสั่งให้เป็นของหลวง หรือออกคำสั่งให้ทำลายได้ ส่วนขั้นตอนในการ ขอคืนทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้นั้น บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของวัตถุนั้นต้องทำเรื่องขอคืนเป็นลายลักษณ์อักษรยื่นต่อกองบัญชาการตำรวจท้องถิ่นภายในระยะเวลา 28 วันนับแต่มีการยึด หากถูกปฏิเสธไม่คืนวัตถุใด ๆ นั้นให้ บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น สามารถอุทธรณ์ต่อศาลในท้องถิ่นนั้นได้ภายใน 28 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งผลคำสั่งจากกองบัญชาการตำรวจท้องถิ่น โดยศาลอาจมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือวัตถุใด ๆ นั้น มีคำสั่งให้รับเป็นของหลวง หรือทำลายทรัพย์สินหรือวัตถุใด ๆ นั้นได้¹⁰

3. ปัญหาการตีความคำว่า “ในบริเวณศาล” ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. 2562 มาตรา 5 (1) จากเดิมซึ่งบัญญัติว่า “รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล” โดยแก้ไขเป็นว่า “รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินสถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล” และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. 2562 มาตรา 3 โดย เพิ่มเติมคำจำกัดความของคำว่า “สถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล” หมายความว่า “สถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล” หมายถึง สถานที่หรือสถานที่ที่ศาลจัดขึ้นหรือที่ใช้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศาล ให้หมายความรวมถึง

(1) ลานหน้าศาล ลานสนาม ลานจอดรถ ห้องน้ำ ห้องโถง ทางเดินหรือบริเวณอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกับสถานที่หรือสถานที่ และ

(2) ส่วนหนึ่งของอาคารหรือสถานที่ที่ใช้เป็นทางเข้าหรือออกจากสถานที่หรือสถานที่ที่ศาลจัดขึ้นหรือที่ใช้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศาล และ

(3) ส่วนหนึ่งของสถานที่หรือสถานที่ที่ใช้เพื่อให้บุคคลสามารถปรากฏตัวต่อหน้าศาลโดยใช้ลิ้งค์เสียงหรือลิงก์ภาพและเสียง

(4) ส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่หรือสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานของศาลหรืออ้างถึงในวรรคก่อนหน้านี้นี้ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ”

¹⁰ ชงฉาน ต้นบุญเจริญ, เรื่องเดิม, หน้า 91.

เอกสารอ้างอิง

จิรนิติ หะวานนท์. คำอธิบายวิชากฎหมายปกครอง (ภาคทั่วไป). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2549.

รงฉาน ต้นบุญเจริญ. “ บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยของศาล.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2554.

เสรี เตียมวงศ์. “ อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการตรวจค้นยานพาหนะส่วนบุคคล.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555.

หนังสือพิมพ์แนวหน้าออนไลน์. ตำรวจศาล. หนังสือพิมพ์แนวหน้า 30 สิงหาคม 2561 [Online],

Available URL:<https://www.naewna.com/politic/columnist/36821>, 2020 (มิถุนายน, 1).

NSW legislation. **Court Security Act 2005**. [Online]. Available URL:

<https://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/act/2005/1/full>, 2020 (July,17).